

Veilige Steden

Voor vrouwen en meisjes

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

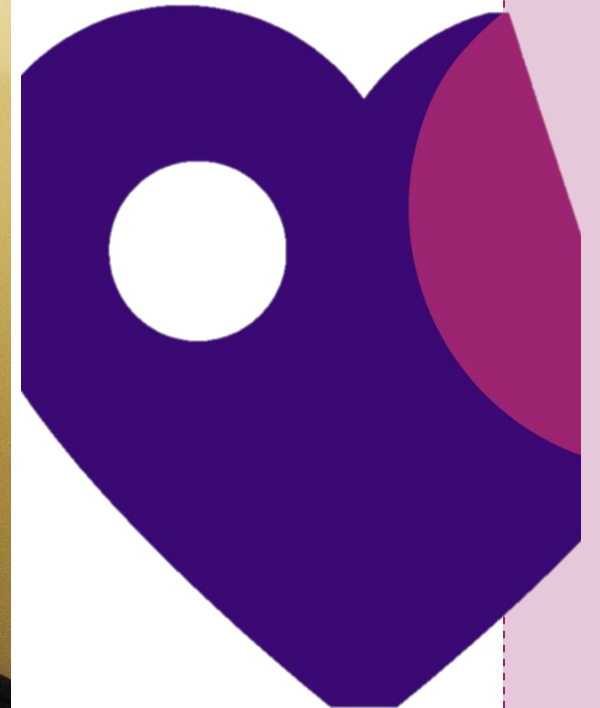
Aanpak straatintimidatie: APV en verder?

Presentatie

Mischa Dekker

PhD kandidaat

"Hoe breng je een cultuurverandering teweeg bij mannen: door "flirtles" of door hen aan te spreken op hun dominante gedrag?"

Een cultuuromslag omtrent straatintimidatie: maar hoe? Een vergelijkende blik op beleid in Nederland en Frankrijk

Startconferentie Veilige Steden 2020-2022

22 September 2020

Mischa Dekker

Universiteit van Amsterdam

École des hautes études en sciences sociales, Paris

Methodologie

- 113 interviews (ambtenaren, sociaal werkers, politici, activisten, OM, politie, journalisten, leerlingen, docenten)
- 250 uur observatie (250 bijeenkomsten: activisme, beleid, voorlichtingen middelbare scholen)
- Kwalitatieve en kwantitatieve analyse berichtgeving in de media (“straatintimidatie”/“harcèlement de rue”): Le Monde, Le Figaro, Libération, Le Parisien/De Volkskrant, NRC, Telegraaf, Het Parool, AD Rotterdam.

De opkomst van het publieke probleem in Frankrijk

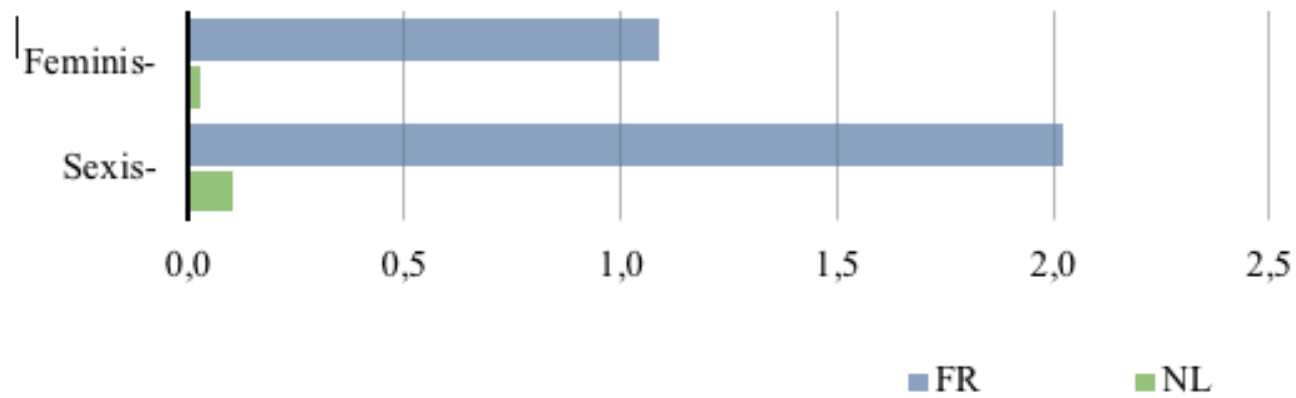
- Op de kaart gezet door feministische organisaties, linkse politici, en instituten gespecialiseerd in gender
- Framing: Mannelijke dominantie, continuum van geweld tegen vrouwen
- In mindere mate een culturalistische framing van het probleem

Kelly, Liz (1987), « The Continuum of Sexual Violence ». *Women, Violence and Social Control* (eds. Jalna Hammer and Mary Maynard). Atlantic Highlands (N.J.): Humanities Press International.

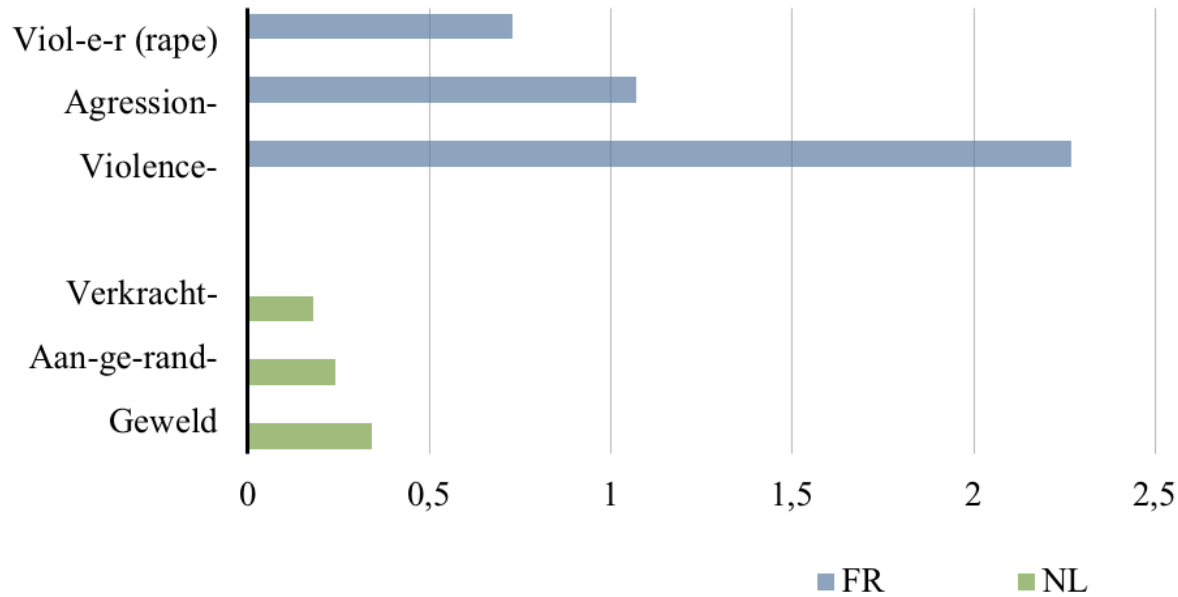
De opkomst van het publieke probleem in Nederland

- Op de kaart gezet (vanaf 2010) door VVD, Leefbaar Rotterdam, Stop Straatintimidatie
- Strafbaarstelling centraal in debat
- Culturalistische framing dominant

Duyvendak, J.W., P. Geschiere and E. Tonkens (eds.) (2016), *The Culturalization of Citizenship. Belonging & Polarization in a Globalizing World*. London: Palgrave/Macmillan.

Figuur 1: “feminisme” en “seksisme” in Franse en Nederlandse media berichtgeving (2012-2018) van straatintimidatie (NL, N = 190; FR, N = 290). Lees: de term “geweld-” komt gemiddeld 1,09 keer voor per artikel in Franse berichtgeving.

Figuur 2: Geweld tegen vrouwen in Franse en Nederlandse media berichtgeving (2012-2018) van straatintimidatie (NL, N = 190; FR, N = 290). Lees: de term “feminis-” komt gemiddeld 2,27 keer voor per artikel in Franse berichtgeving.

Een cultuuromslag: maar hoe?

- Daderbeleid: niet alleen repressie, maar ook preventie.
- Preventiebeleid:
  - In Frankrijk (overheidscampagnes en voorlichtingen *Stop harcèlement de rue*)
  - In Nederland (overheidscampagnes en voorlichtingen Qpido)

NE MINIMISONS JAMAIS

LE HARCÈLEMENT SEXUEL

VICTIMES OU TÉMOINS, DONNEZ L'ALERTE !

AGENT

APPEL

3117

TÉLÉPHONE*

31177

SMS**

APPLICATION

- Over de posters met dieren, we wilden vermijden dat we stigmatiseren. Het was voor ons heel ingewikkeld hoe we mannen afbeelden in de campagne. Het was geen optie dat hij lelijk, dik, wit, groen, geel of zwart zou zijn. We wilden niet stigmatiseren, maar zeggen dat het iedereen kan zijn (Interview beleidsmedewerker RATP (OV Parijs)).
- Stop harcèlement de rue is een organisatie die strijd tegen geweld tegen vrouwen. We zijn niet hier om flirtles te geven (Voorlichter Stop harcèlement de rue).

- Het is een heel nieuw fenomeen, en als gemeente wil je niet met de vinger gaan wijzen. [...] Mannen vonden dat de posters moralistisch waren. Dat probleem hebben we opgelost door meer open vragen te stellen en minder normatief te zijn
(beleidsmedewerker Gemeente Amsterdam).

Qpido

QPIDO

Liefde, seks, relaties en het stellen van grenzen zijn onderwerpen waar jongeren dagelijks mee bezig zijn.

DIT IS QPIDO

‘Hé! Mag ik je snap?’ Quichon staat zenuwachtig voor de klas, en de andere jongens lachen hem uit. Hij heeft van Rayan de opdracht ‘De perfecte versierder’ gekregen : ‘Je staat op straat met een groep vrienden te chillen. Er komt een prachtig meisje aangelopen, je vindt haar echt spang. Speel hoe je ervoor zorgt dat je haar nummer krijgt.’ Quichon volhardt in zijn directe aanpak. ‘Hé meisje, mag ik je snap?’

Rayan neemt de rol van het meisje op zich: ‘M’n snapchat? Nee.’

Quichon lijkt erin te berusten: ‘Nou ja, dan niet.’

Rayan neemt de rol van leraar weer op zich: ‘Je bent klaar? That’s it? Dan ga je weer terug naar je vrienden? En dan gaan ze je vragen: heb je d’r snap gehad?’

Quichon, met hangend hoofd: ‘Nee...’

Rayan: ‘En dan klaar? Dan gaan ze je uitlachen.’ De hele klas lacht. Maar Abdel geeft Quichon nog een kans: ‘Hoe spreek je d’r aan dan? Hoe vraag je d’r om d’r snap?’

Quichon: ‘Dag meisje, mag ik je snap?’

Rayan: ‘Zo gaat het niet werken he. Ze kent je helemaal niet en jij vraagt uit het niks om d’r snap.’

Reacties van leerlingen op de “Franse” aanpak

- Straatintimidatie wordt gerelateerd aan structurele ongelijkheid tussen vrouwen en mannen
- Van “blaming the victim” naar “blaming the aggressor”
- Risico’s :
  - Wordt vaak ervaren als agressief en moralistisch
  - De definitie van straatintimidatie van de voorlichters komt vaak niet overeen met die van de leerlingen: vaak te ver van hun belevingswereld
  - Te veel focus op slachtoffers. Geeft weinig handvatten voor jongens om zich anders te gedragen.

- *Jongen: Maar, ben ik die krokodil? Waarom ben ik een krokodil?*
- *Camille (voorlichter): Jawel, misschien heb je het niet door, maar soms ben je ook een krokodil (Thiais).*
- *Jongen: Het is alleen maar omdat ik Marokkaans ben dat ze slecht reageert (Bondy).*
- *Jongen: Weet je, wat me dwarszat... De krokodillen, dat is een Afrikaans dier. Zijn wij dat die krokodillen? (Guyancourt).*

Mona (16 jaar): wat ik maar niks vond... Ik vond het maar niks die hele slachtoffer nininini. Wanneer je wordt geïntimideerd, zeg maar, of gepusht, je hoeft niet zo het slachtoffer te gaan uithangen "nee ik heb geen ziiiin". Ik vind die slachtofferkant maar niks.

Amirah, één van de voorlichtsters: Ok wat doe jij dan?

Muna: Nou misschien is het gemeen om het zo te zeggen, maar zelfs het idee van een organisatie oprichten voor mensen die nininini doen. Ik begrijp jullie niet. Dat is het.

Amirah kijkt naar beneden: Ok, dat mag.

Muna: Want als ik om tien uur 's ochtends alleen op straat ben, ben ik niet bang. Want het is me al overkomen dat ze vervelend komen doen. Zelfs als het verder gaat, ik ben duidelijk en de ander ziet dat ie een persoon tegenover zich heeft die niet bang is en die het niks kan schelen. Dan gaat hij niet door (Thiais).

Reacties van leerlingen op de “Nederlandse” aanpak

- Het leren van concrete “interactie competenties”
- De ervaring van leerlingen als uitgangspunt (wordt minder ervaren als agressief om moralistisch)
- Risico's :
  - Transformatie van intimidatie in flirten?
Depolitisering?
  - Minder aandacht voor structurele ongelijkheid tussen vrouwen en mannen: individualisering van het probleem.
  - Redha (voorlichter): *Als je iets wil bereiken, dat zei ik tegen de klas, “als je iemand wil versieren moet je dat niet op die manier doen.”*

Aanbevelingen

- Niet alleen repressief maar ook preventief beleid voor mannen en jongens:
  - Verdiepen in en ingaan op hun manier van kijken naar dit gedrag
  - Maar ook aandacht voor structurele genderongelijkheid
- Vraag aan de zaal: wat zijn behoeftes aan kennis/onderzoek vanuit beleid?

Mischa Dekker
Universiteit van Amsterdam
École des hautes études en sciences sociales, Parijs
